

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** — Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck, 180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Akik a genfi világhonkongresszusról lemaradtak.

Lapunk más helyén tudósítjuk az olvasókat a genfi zsidó világhonkongresszus eseményeiről. Évtizedekkel ezelőtt elképzelhetetlen volt még, hogy a világ valamennyi államában élő zsidóság összefog, azzal a céllal, hogy egységes szervezet alkosson: a mindjobban elhatalmasodó antiszemizmussal szemben. De ami a hihetetlen volt még nemrégiben, az parancsoló szükségévé vált, — a változott viszonyok folytán.

Honnan, és kik vesznek részt a világhonkongresszuson? Mindenekelőtt a világ zsidóságának két hatalmas ága: a csaknem ötmilliónyi amerikai és a három és félmilliót számláló lengyel zsidóság. Ez körülbelül az össz-zsidóság felét teszi ki. Ezenkívül még a világ többi részében lakó zsidóság is. A gazdag Amerika elküldte hetven delegátusát. Dacára annak, hogy őket aránylag egy ezredrészt sem nyomják annyira, mint a kelet és középeurópai zsidóságot. De van bennük együttérzés. Ezt megmutatták, amikor erkölcsletről és megmutatták, amikor anyagiakról volt és van szó. Amerika túl van a tengeren, de azért hiánytalanul és maradéktalanul elküldötte delegátusait. És elmentek a lengyelországi zsidók is. Teljes számmal. Ők anyagilag rendkívül gyengén állanak, de van bennük kollektivitás iránti érzék és ha nagy áldozat is számukra, elmennek a világhonkongresszusának parlamentjébe.

Nézzük ezután kik nem mentek el? Mindenekelőtt a három millió lelket számláló oroszországi zsidóság képviselői. Miért nem mentek el? Talán mert nem tudtak, talán mert nem engedték őket. Ők még a splendid isolation kínos keserves állapotában vannak, ami idővel feltétlenül enyhülni fog. Az orosz zsidóban van kollektív érzés, az tud érezni a többi szerteszórt fajtestvéreivel.

A németországi zsidóság ugyancsak az ismert politikai okok miatt volt kénytelen otthon maradni.

De nem mentek el a magyarországi zsidók sem. Őket nem a kormányzat nem engedte. Őket a „szívük” nem vitte oda. Hiába az asszimilációnak, a szemük előtt lejátszódó rettenet és elrettenet német tragédiája, ők még mindig azt hiszik, hogy struccpolitikával tovább is existálhatnak. Ha az egész világ zsidóságának képviselői összeülnek Genfben, ők nem mennek, mert őket ez „nem érdekli”. Ők csak „valószínűleg” zsidók, de fajilag turániak. Turáni a pesti lipótvárosi zsidó és turáni a pesti ortodox zsidó is. Egyben „turániak”, az ősi turáni átok, megfogta őket, Nem tudnak békésen élni, az együvé tartozás érzése idegen nekik. Olimpiádra igen, de ahol dönteni fognak életük és a jövőjük felett — oda nem mennek. Genfben nem mentek el. És nem ment el a hozzájuk oly „fajrokon” ardeali zsidók egyrésze sem, szabatosabban, az ortodoxok. Ezek meg dérrrel-durrall hirdetik,

hogy van zsidó kollektívum, de amikor rákerül a sor, akkor vagy elbujnak az „ort.” patentírozott jelszava mögé, vagy — jelöltetik magukat és aztán itthon maradnak. Itt még a komolyság is hiányzik, amely okvetlenül szükséges, az ilyen nagyhorderejű zsidó kérdésben.

De nem baj! Azért a genfi világhonkongresszus sikere kétségtelen, még ha Budapest nem is vesz rajta részt és ha az ardealiak egyrésze le is maradt. Végeredményben egy olyan kiváló orchesterben, ahol annyi primhegedős van, néhány gyenge „kontrás” hiánya igazán nem vehető észre! Nem bizony!

A világhonkongresszus képviselőjének részvétele mellett

Ülésezik a genfi zsidó világhonparlament

A világ minden részéből tizezrével érkeznek üdvözlések — Paul Boncour és lord Robert Cecil szenzációs üdvözlő levelei — Nahum Goldman hatalmas referátuma a zsidóság helyzetéről

A világhonkongresszus folyamán több ízben előfordult már, hogy a szétszórt zsidóság össze akart fogni. Nem is csodálatos ez, mert hiszen, csaknem azonos sorsban élő, egy fajhoz tartozó és Istent egyformán imádó emberek összefogása, inkább természetes valami, minthogy külön magyarázatra szorulna.

Az újabbkori történelemben, a história egyik leggrandiózusabb alakja, Napoleon császár hívott össze egy zsidó világhonparlamentet, amely 1807-ben össze is ült Párisban. Ezen a „sanhedrin”-nek nevezett gyűlésen, a francia zsidóság képviselőin kívül, a német és olasz zsidóság képviselői vettek részt. Napoleon hatalmi szavával ült össze ez a XIX. század belső zsidó „parlament”, amellyel a zseniális császár, a világ zsidóságának rokonszenvét akarta megszerezni és amely hivatott lett volna arra, hogy törvényt alkosson és évezredes zsidó törvényeket módosítson. Napoleon grandiózus és korának dimenzióit messzi tulszárnyaló tervnek, nem volt sikere. A zsidó világhonparlament, a császári szóra összeült, de nem sokat alkotott. Utána következett, a mult század második felében a „felvilágosodás” korszaka, a ragyogóan hirtelen emancipáció, amikor a világ uralkodói úgy vélték, hogy az egyenjogúsítással fölöslegessé válik, a zsidók összefogása és a zsidóság maga is úgy vélte, hogy nem szükséges többé, a szétszórt zsidóságot, egy eszmébe egyesíteni, mert ahány ország, annyi célkitűzés, annyiféle bánásmód és annyi másféle perspektíva. Hogyan is gondolhatta volna, a teljes emberi szabadságot élvező olasz, vagy francia zsidó, hogy az elnyomott cári zsidósággal összefogjon? Csak egy vateszi erejű férfi volt 40 évvel ezelőtt, Herzl Tivadar, aki sürgette ezt az összefogást, de a cionistákon kívül, mások csak mosolyogtak a prófétai jóslatokon és nem hittek benne.

De a történelem forgandó kerekere másfelé lendült, másfelé, ahogy ezt a világ remélte. A változó világ forgandóságára a zsidóságnak is választ kellett adni és ez: az augusztus 8-án Genfben összeült zsidó világhonkongresszus! Történelmi pillanatban, történelmi feladatok. Korszakot jelentő időkben, súlyos feladatok. De mennyivel más az in-

dulás. Most nem Napoleon parancsszava az, amely egybetereleli a zsidóságot, hanem a francia császárnál is hatalmasabb erő: a zsidó köteleesség, a zsidó jövőbe vetett töretetlen hit! Ma már minden zsidó érzi és tudja és legjobban a felelősök, hogy ha mi magunk nem igyekezünk segíteni magunkon, akkor senki a világon nem segít. És ezért a felismerésért, történelmi jelentőségű a genfi zsidó világhonkongresszus!

A megnyitó.

Harminc két ország zsidósága küldötte el képviselőit, akik 219 delegátust küldöttek ki, a világ minden tájáról. Hét millió zsidó nevében és megbízásából gyűltek össze, hogy a világ zsidóságának sorsát és az önszertetés módját, az összefogás mikéntjét megtárgyalják. Minden árnyalat és minden felfogás képviselve van.

Szombaton augusztus 8-án, este 9 órakor kezdődött. Az emelvényt Svájc, a genfi kanton és a kék fehér lobogók díszítik. A kongresszus végrehajtó bizottsága a terembe lép. Dr. Stephen Wise-al és Dr. Nahum Goldmannal az élen. A delegátusok és a megjelent többszáz vendég viharos tapsal üdvözlöik a belépőket. Majd az elnöki asztalhoz ül közepben Dr. Stephen Wise, jobbján Louis Lipsky, balján Julian Mack az amerikai legfelsőbb bíróság egyik tagja. Mellettük Rappard professzor, a genfi egyetem rektora és Svájc népszövetségi delegátusa, Hudson professzor, Emil Ludwig, Salom Asch, akik a kongresszus világhírű vendégei.

Dr. Stephan Wise beszéde

Dr. Stephen Wise sechejanu-val kezdi nagyszabású megnyitó beszédét, amelyet angolul mond el.

Előbb vázolta a zsidó világhonkongresszus alapelveit és célkitűzéseit, majd kijelentette, hogy a zsidó világhonkongresszus állandó intézménye és legjobb eszköze lesz a zsidóságnak arra, hogy védelmet szervezzen az antiszemizmussal támadásaival szemben és egyidejűleg a zsidók polgári és népkisebbségi jogainak védelmét is szolgálja. fogja. A zsidó világhonkongresszus nagy mértékben

hozzájárulhat a zsidókérdés előbbreviteléhez és a zsidó nemzeti otthonnak Palesztinában való kiépítéséhez. Az európai és amerikai zsidóság a mai napig főkéjének egy százalékát sem fordította a palesztinai nemzeti otthon felépítésére.

— Mélyen sajnálom, hogy a szovjetunió és a német birodalom zsidósága nincs képviselve a világkongresszuson. Tárva nyitva a kapu minden ország zsidósága számára,

Stephen Wise

hogy résztvegyenek a világkongresszuson és bármikor jöhetnek azok a szervezetek is, amelyek eddig nem helyeselték eme kongresszus összehívását.

— Világosan és nyíltan áll a világ előtt, hogy a kongresszustól távol áll annak szándéka, hogy zsidó államot az államban vagy valamelyes államföldről képzeljen alkosson.

A zsidó világkongresszus nem akar mást, mint mérlegelni a zsidóság politikailag és anyagilag súlyosan megtámadott pozícióit és tisztázni, melyek azok az eszközök, amelyeket az elmerüléssel fenyegetett zsidó néprétegek megmentésére meg kell ragadnunk.

A megnyitó beszéd után felharsan az ünnepség vihára. Utána Ehrlér tanácsos, a genfi kanton, Ceyer, a svájci hitközségek szövetségének elnöke, a svájci zsidóság nevében köszöntötte a kongresszust.

A palesztinai zsidóság nevében Dr. Bencion Mossinson tartott üdvözlő beszédét. Rappard professzor, mint világpolgár üdvözölte a kongresszust és súlyos szavakkal ítélte el a türelmetlenséget és sikraszállott az emberi szabadságjogokért. Tomboló lelkesedéssel ünnepelték ezután Salom Asch-t. Ünnepelték Izrael Zangvil özvegyét is, aki szintén megjelent az első világkongresszuson.

Paul Boncour feltűnést keltő levele

A megnyitón felolvasták Lord Robert Cecil, volt angol miniszter és a Népszövetségi Ligák Világszövetsége elnökének levelét, majd Paul Boncour, Franciaország állandó népszövetségi miniszterének levelét. Különösen mély hatást keltett Boncour levele, aki a következőket írta:

„Mint Franciaország képviselője a Népszövetség tanácsában, szerencsém volt felemelni hangomat a németországi üldözött hittestvéreik érdekében. Amikor ezt tettem, hazámnak egyik ősi hagyományához maradtam hű. Nem tudtam elfelejteni, hogy Franciaország volt az első, mely már a forradalom előtt, Turgot minisztersége alatt emancipálta a zsidókat nemzeti keretekben. Nemzetközi keretekben ugyancsak Franciaország volt az első a világon, mely felgöngyölítette ezt a kérdést. Az 1878-as berlini kongresszuson, amikor arról volt szó, hogy életet adjanak az új nemzetiségeknek és új országoknak, mint amilyen Szerbia, Románia és Bulgária, — Franciaország nemzeti életének egy másik tradíciójához híven, a nemzeti felemelkedés előharcosa volt. És ezen alkalommal a nemzeti felemelkedés mellé helyezte a zsidók jogegyenlőségének elismerését. Sosem szenvedett kárt az a barátság, amely Franciaországot a fenti államokhoz fűzte és fűzi ma is, azon kívánság miatt, amelyért akkor Franciaország felemelte szavát. Még kevésbé hallgathat Franciaország, amikor egy egész fajt tesznek üldözöttség célpontjává, melynek elméleti alapjairól nem akarok itt beszélni, de amelynek következményeit rettenetesnek tartom.”

Levélileg, illetőleg távirátilag üdvözölték a kongresszust: dr. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke, M. M. Ussiskin, a Zsidó Nemzeti Alap és a cionista Actions Comité elnöke, Meir Dizengoff tel-avivi főpolgármester az egész városi tanács nevében, Andre Spire francia zsidó író, Lion Feuchtwanger, William Green, az amerikai munkásföderáció nevében, prof. Simon Dubnov, a világhírű zsidó történész, továbbá a nagybritanniai cionista föderáció, az amerikai ortodox rabbik szövetsége, a zsidó frontarcosok világszövetsége stb.

Nahum Goldman dr., a Comité des Delegations Juives genfi főmegbízottjának nagyszabású referátuma

A diaspora országaiban a zsidóság nem ura sorsának. Az emancipáció óta a zsidóság helyzetét az általános fejlődés tendenciái határozzák meg és a zsidóság inkább maga a tárgya, mint alanya a sorsának. A világháború után azt hitték, hogy sikerülni fog egyszerre jogrendet teremteni a népekkel való együttélésben. Az utóbbi évek azt bizonyítják, hogy ez a hit illúzió volt. Egy történelmi folyamat drámai fázisában állunk és mi vagyunk annak első áldozatai. Mindenütt gyenge kisebbség vagyunk. Ahol lábba tiporják a jogot, elsősorban velünk szemben nyilvánul meg a jognélküliség uralma. Helyzetünk ma rosszabb, mint századokkal ezelőtt. A háború után olyan országokban is polgári jogokhoz jutottak a zsidók, ahol addig nem voltak ennek birtokában. Ezt a jogot a különböző békeszerződések biztosították és garantálta a Népszövetség. De a Népszövetség gyenge és nem bírja végrehajtani a kisebbségek védelmét. A Harmadik Birodalom kivételével egyetlen európai állam sem jelentette ki hivatalosan semmisenek a zsidók egyenjogúságát, de gyakorlatilag állandóan lábba tiporják azt. Sok ország kormánya türi, sőt támogatja az antiszemita izgatásokat és bojkott terrorit. A zsidókérdés olyan súlyos lép fel ma Európában, amirez hasonlóan századok óta nem volt példa. Európa szívében zsidó milliók élnek, mint üldözött páriák. Gazdaságilag elnyomják őket és úgy bánnak velük, mintha idegenek volnának. A világ közvéleménye pedig, amely egyetlen fellebezési fórum, egyre közömbösebb.

A németországi zsidókérdés az egész világ zsidóságának égető problémája. Mert a nemzeti szociálizmus az egész zsidóságot állítja pellengére és bárhol izgatnak a világon a zsidók ellen, ott benne van a keze a németeknek is.

Egyes zsidók tévednek abban, amikor azt hiszik, hogy újból fel lehet állítani a gettókat Németországban. A gettóból való visszatérés utja nincs többé. Nem lehetséges azért sem semmiféle kompromisszum a nemzeti szociálista politikával és folytatni kell a harcot ellene mindaddig, amíg a német zsidóság nem lesz újból jogainak teljes birtokában. A zsidóság nem hagyhatja el pozícióit egyetlen országban sem, mert történelmileg nőtt bele ezekben a pozíciókba és joga van azokat megtartani. Palesztina felépítése is csak úgy lehetséges, ha erős galuti zsidóság áll mögötte.

Az orosz szovjetben egyenjogósítva vannak a zsidók. Nincs ott antiszemizmus. De ennek dacára, üldözik a cionistákat és a héber nyelvet, meg a vallási intézményeket és akik ki akarnak vándorolni, azoknak lehetőségét sem adnak arra, hogy kivándoroljanak.

A zsidók egyenjogúsága a nyugateurópai és amerikai országokban, mindenütt ahol a demokrácia tartja magát, de a fasiszta Olaszországban is, érintetlen maradt mindaddig. De a távoli országokban, mint Jemen, Afganisztán, Mandsukuo, napirenden vannak a zsidóüldözések.

Nem szabad azért kétségbeesni. A történelem türelmeire és várni tudásra tanított bennünket. Azok az eszmék, amelyek ma védelmünket hivatottak ellátni, ha pillanat-

nyilag háttérbe is szorulnak, mint népi jogok, Népszövetség, kisebbségi jogok — örök érvényűek. A zsidóság ezt az időt is tud fogja élni. Csak meg kell szervezzük erőnket. Mi együtt szenvedünk a jog eszméjével, mely ma maga is szenved. A jog eszméje holnap győzni fog.

A kongresszusra mély hatással volt Nahum Goldman beszéde és utána hosszasan ünnepelték.

A kongresszus elnöksége

Elnök: Julian Mack, amerikai főbíró, tagjai: Rabbi Brodt, Dr. Fischer József, Dr. Nahum Goldman, Jeffroykin, Louis Lipsky, S. Meyer, Dr. Mossinson és végül a kongresszus összehívója Dr. Stephen Wise. A romániai delegáció elnökévé Dr. Mayer Ebenert választották meg.

Leigazolják a delegátusokat

A kongresszus igazoló-bizottsága megkezdte a delegátusok mandátumainak érvényesítését. Csehszlovákiát 10 delegátus képviseli, közülük a köztársaság zsidó közéletének legkiválóbb képviselői, mint dr. Angelo Goldstein, dr. Max Brod, dr. Chaim Kugel képviselő, A. Fischer mérnök, a zsidó párt elnöke stb. Ausztriát a következő hét delegátus képviseli: Robert Stricker, Josef Fränkel, dr. Moritz Harnik, dr. Josef Rosner, dr. Saul Sokal, Ernst Stiasny, dr. Izrael Waldmann. Jugoszlávia képviselőiben: dr. Isak Alkalay grandrabbi, dr. Alex Licht, a cionista szervezet elnöke és dr. Frierth Pops, a hitközségek országos elnöke jelent meg a világkongresszuson. — A lengyel zsidóság 39 delegátust küldött a kongresszusra, akik között az összes zsidó pártok képviselve vannak a baloldaltól egészen az agudáig. — A belga zsidóság nevében: Numa Torczyner, a cionista szervezet elnöke, Izidor Lipschütz, dr. Leon Kubovitzky és Mav Podliatsuk jelentek meg a kongresszuson. — Az amerikai zsidóság 70 tagú delegációt küldött a zsidó világkongresszusra, akiket szabályos választások során választottak meg. — Kanada négy, Bulgária két delegátust küldött ki. — A chilei zsidóságot: Michael Grajever képvisel. Danzig szabadállam is elküldte delegátusát a kongresszusra. — Az angol zsidóság nevében 16 kiváló zsidó közéleti férjü érkezett Genfbe, míg Görögország Leon Racanati szalonikii hitközségi elnököt, Isak Canetti és dr. Halevy-t küldte ki képviselőiben.

— Furcsa ítélet egy palesztinai őrség ellen. Jeruzsálem. A támadások folyton megújulnak. A kormány nem tett többet, minthogy a rendőrséget szaporította és újabb katonai egységeket hívott az országba. De ezek az intézkedések nem bizonyultak elégnek. Így történt, hogy zsidó telepek, nagyobb kiterjedésű vállalatok saját számlájukra fogadtak fel őrzőket. Ezzel kapcsolatban a következő eset történt: Két zsidó őrt, akiket fegyverviselés miatt elfogtak, hat és hét évi fogházra ítélték. A két őrt Aron Nahaminnak és Chaim Maufes-nak hívják és egy kőfaragó üzem fogadta fel őket őrzésre, mivel a vállalat ellen kétszer is kíséreltek meg támadást és gyújtogatást. Az őrzőket tiltott fegyverviselés miatt ítélték el ily szigorúan, ami a palesztinai lakosság körében nagy felháborodást keltett.

— Vizsgázott hittantanár, szárnyas metszői képzettséggel állást keres. Cím: a lap kiadóban.

— Az egyiptomi »Phönix« is tönkrement. Kairó. A »Phönix«-nál biztosítottak panaszára, a kairói »Phönix«-ellen megindították a csödeljárást. A Phönix ügyvédje azt igyekezett bizonyítani, hogy az egyiptomi társaságra nincs kihatással, a külföldi testvérvállalatok és az anyaintézet bukása. A bíróság nem fogadta el ezt az érvelést és a kairói »Phönix«-et is csödbejuttottnak jelentette ki.

Vásároljon az új előnyös fizetési feltételek mellett szerencsés „AURORA” sorsjegyet „Uranus” Oradea, Str. Avram Iancu No. 2.

A berlini nemzetközi zsidó tenniszverseny győztesének,

P. Ziszovits Lenkének nyilatkozata a »Népünk«-nek

Milyen a berlini felsőbb zsidó tízezer élete a horogkereszt uralma alatt?

A Bar Kochba tenniszklub épületén kék-fehér lobogó leng — A cionista szervezet háromemeletes épületében lázas munka folyik — A Bné Brit páholy márványpalotája és péntek estje a 26 éves rabbi vezetésével — Hogy nézett ki az olimpiádi megnyitó? — Hogyan élnek tiszszobás lakásban cselédség nélkül? — A nagy nemzetközi zsidó tenniszversenyben, Ziszovits Lenke lett a győztes bajnoknő

— A »Népünk« eredeti interjúja —

Oradea. Az utóbbi hetekben a világ valamennyi részén nagy cikkekben foglalkoztunk egy zsidó nemzetközi sporteseményrel. Talán valamikor „régen“, mondjuk a nemzeti szocialista éra előtt, egy-két sorban emlékeztek volna meg róla. Ma azonban esemény: a zsidó sportvilág hatalmas fejlődésen ment át. Nehezen tudul pennánkra ez a szó, de le kell írjuk: szalonképes lett. Azzá tették az események. Micsoda metamorfózisra kellett átmenni a zsidóságnak Németországban és másutt is, milyen lelki tisztulón, amíg eljutott odáig, hogy Lord Melchett áll az élen, az előkelő angol iparmágnás és amíg eljutott odáig, hogy a berlini Bar Kochba sportklub nemzetközi tenniszversenyére az egész világ sportközönsége felügyelt.

Ma már anachronizmus vitatkozni a fölött, hogy ez „komoly“ dolog-e vagy sem. Szerves része lett az emberi együttélésnek és mert a zsidó fiatal korosztályoknak testi és lelki szük-ség és mert görnyedt gerincet kiegyenesített és a gettó-mentalitás régebbi értelmezésének egyik tagadója: komolyan kell vegyük, mint zsidó életmégnyilvánulást.

A berlini Bar Kochba nemzetközi tenniszversenye

Az összes lapok hozták, a berlini „Jüdische Rundschau“ éppen úgy írt hasábkot róla, mint a román, magyar, lengyel, vagy angol zsidó lapok. A berlini Bar Kochba sportegylet nemzetközi tenniszversenyt rendezett és a női egyes első díját egy romániai zsidó asz-

zony szerezte meg. Vagy még pontosabban, egy ardeall, egészen precízen: az oradeai Popper Ernőné, Ziszovits Lenke.

Aki valaha is egy óráig foglalkozott sporteseményekkel, az tudja, hogy a tennisz-sportban, ebben főnem és disztinktív sportban évek óta az elsők között szerepel Ziszovits Lenke. Apja régi zsidó polgár, aki hosszú évekig Petrosaniban lakott, hosszú éveken át részt vett a zsidó közéletben. Zsidó áldozatkészségéről általánosan ismert és gyermekének igazi zsidó nevelést adott. Leánya, sok-sok győzelmi trófeával dicsekedhet. Nyert több ízben országos bajnokságot, de nemzetközi tenniszversenyeken is első díjat. Így Athénben, majd Szalonikiben, San-Moritzban és még sok helyen. Most, hogy a berlini Bar Kochba meghívta, nem tudta, hogy milyen egy kimondottan zsidó verseny és milyen lehet a német fővárosban. Éppen ezért, ahogy hazatért onnan, felkerestük, hogy mondja el impresszióit.

Togal
gyorsan és biztosan hat
RHEUMA / KÖSZVÉNY
ISÍÁSZ, GRIPPA, IDEG-ÉS FEJFÁJÁS
és minden más hűléses megbetegedésnél
Idült esetekben is meglepő eredmények!
A Togal kiküszöböli a szervezetből
a káros bomlási termékeket.
Csináljon egy komoly Togal-kurát.
Gyógyszertárakban és Drogeriákban.

— Oh, a doktor ural — mondotta örömmel — foglaljon kérem helyet egy pillanatra.

Ezután megjelent az orvos, kinek arcán az öröm mosolya látszott jövőtelem miatt és bevezetett a rendelőszobába. Ott lefektetett egy kanapéra, belenyomkodott a beleimbe, megcsiklاندotta talpamat, megkopogtatta fejemet, megdobogtatta szívemet, megvizsgálta tüdőmet és pulzusomat, mondtam sokszor az „a“-t számoltam 1, 2, 3, 4, 5, vérvizsgálatot is vett és a mikroszkópi vizsgálat után azt mondotta: — Önnek egy különleges trópusi betegsége van. Vétesen Röntgen-felvételt és még számos különleges analízist is kell csináltasson. Megadta egy röntgenológusnak a címét meg egy bakterológusét. Fizettem neki az egészért egy font sterlinget.

Másnap voltam a röntgenológusnál, akinek két felvételért másfél fontot fizettem. A bakterológus (zárt borítékban) két és egy negyed fontot kapott. Visszamentem az első orvosomhoz. Megnézte a Röntgent és így szólt:

— Kedves barátom, Önnek kórházba kell menni. Mindenesetre jöjjön el hozzám holnap, amikor is másik két kollégával, — együtt konziliumot fogunk tartani. A mostani vizitert, mivel ez már a második, csak háromnegyed fontot fizet.

Másnap megtörtént a konzilium. Az orvosok süttögtak. Eredmény: megállapítottuk, hogy Önt napszúrás érte.

— Mi?? — napszúrás, most télviz idején?

— Ne izgassa fel magát fiatal ember, Ön nem ért az orvosi tudományhoz. Önnek napszúrása van és punktum. A konziliumért Önnek

Milyen az élet Berlinben?

Kérdeztük Poppert, Ziszovits Lenkét, aki lekötözött kedvességgel fogadott és állott a »Népünk« rendelkezésére:

— Politikáról nem beszélhetünk, mert nem vagyok benne verzátus. De a mostani berlini zsidó életről beszélhetek, meg arról, hogy milyen egy ilyen zsidó sportesemény. Egyszóval jellemezhetem a berlini zsidóságot: csodálatos emberek. Ezt a szót nyugodtan használhatom, mert helyzetük valóban nem hasonlítható össze azzal az idővel, amikor még jogaik birtokában voltak. De azért csodálatos vitalitással dolgoznak és még csodálatosabb, hogy van kedvük és idegük ahhoz, egy ilyen nagyszerű versenyt rendezzenek.

Akik ahhoz vannak szokva, hogy a zsidó sportegyletek, milyen keserves nehézségekkel küzdenek mifelénk, azok bámulhatnak azon, — ahogy én is bámultam és nem tudtam hova lenni a csodálattól — amikor megláttam a Leibnitz-strassen levő klubépületét. Ez az ucca, a Kurfürstendamm-nak, tehát Berlin egyik legelőkelőbb részének egy melléküccéje. Klubhelyiség titkárokkal, teljes és nagyszerű apparátussal, nyolc ragyogó házi tennispályával.

Erre mifelénk, a leggazdagabb fővárosi, előkelő sportklubok nem néznek így ki. És micsoda rend és milyen fegyelem. Ahogy ezt a német zsidók megtanulták azoktól, akik őket annyira nem szeretik. Meg kell jegyezzem, mihi érdekességet, hogy két Bar Kochba klub létezik. Az egyik a frontarcosoké. Ez az aszszimilánsok klubja (a bajnoknő nem tudja talán, hogy ezek a Nauman-féle gyászvitézek) a másik, amelyben én játszottam, az a cionista klub.

A klubépületen kék-fehér lobogó és általában megjegyezhetem, hogy a zsidók szabadon viselhetnek zsidó jelvényeket, zsidó zászlókat kitűzhetnek, inkább a horogkeresztet nem szabad nekik.

Ebben a klubban tömörült össze az előkelő berlini felsőbb zsidó tízezer is, akik a hitleri uralom előtt az ugynevezett „blau weiss“ klubba tömörültek, amelynek sok, igen előkelő árja tagja is volt. Ez egy hallatlan eleganciával berendezett klub volt, ahonnan a zsidókat kiléptették. Most 500 tagja van a Bar Kochbanak. Salommal üdvözlik egymást és átvannak hatva a cionista eszmétől

Volt talán a cionisták között is?

— Igen, voltam, a Meinecke-sztrasse 10 alatt levő hatalmas épületben, amely úgy néz ki, mint egy kis minisztérium. Az összes

Beteg vagyok.

A »Népünk« eredeti palesztinai tárcája.

Amikor Tel-Avivban sétálni mentem azt láttam, hogy majdnem minden házon orvosi táblák vannak. Mindenütt orvosok és megint orvosok! Miből élnek ezek? Miből?

— Izrael gyermekei — mondotta egy informátorom — egymásból élnek. Nem tudtam megérteni, hogy ez vonatkozik-e orvosokra is, de egy körülmény, amely közbejött felvilágosított arról, hogy az orvosoknál is így van ez.

Ugy történt, hogy egy szép napon erős fejfájásra ébredtem. Rendszerint egy két port vettem be fejfájás ellen. Most is úgy tettem és bevettem egyet — egyet mindazokból a készítményekből, amelyeket az ország különböző gyógyszergyárai készítenek. De egyik sem segített.

Találkoztam egy berlini ismerőssel, akinek elpanaszoltam bajomat. Milyen zugást érez? Milyen égést? — kiáltott rám izgatott fiatal barátom. Vigyázzon! Palesztina az az ország, ahol minden elképzelhető tropikus betegséget meg lehet kapni. Kolerát, tifuszt, málariát... És elmondia valamennyi csapást, amelyről tíz pészach este megemlékezünk, az egyiptomi tíz csapással kapcsolatban. Menjen gyorsan egy professzorhoz, egy speciálistához, aki nemrég érkezett Németországból. Slessen, mert élete veszélyben forog.

Igy mentem el egy német speciálistához. — Mit parancsol? — kérdezte egy aszszony németül.

— Szerelnék a Doktor ural beszélni.

öt fontot kell fizetni. Közben intézkedni fogunk, hogy egy kórházba felvegyék.

Lefizettem az öt fontot és elhagytam a szobát. Fejem borzalmasan fájt tovább is és épen úgy szédültem mint korábban. Végül beléptem egy gyógyszerárba. — Menjen egy régen ittlakó orvoshoz — és megadta az illető címét. Amikor az orvoshoz bementem, megnézte a nyelvemet, megnézte a pulzusomat és így szólt: — Önnek egyszerű fejfájása van. Ön felizgatta magát, és kissé fáradt a szórakozásoktól. Felirok Önnek egy gyógyszert és minden elmulik majd. A vizit összesen husz garasba került. A por használt. Lefekvés előtt még egy port bevettem és amikor felébredtem, úgy éreztem magam, mint a hal a vízben.

Éjszaka viszketésre ébredtem. Bedörzsöltem magam szeszal, majd egész testemen apró kiütések jelentkeztek. Elmentem egy bőrgyógyászhoz. Ez megállapította, hogy fejfájás elleni portól van az egész. Felirt egy szert, amely két nap mulva használt is.

Ezután igen erős gyomorfájdalmak jelentkeztek. Forró kendőkkel próbáltam gyógyítani, de nem segített, elmentem egy idősebb belgyógyászhoz. Kiderítette, hogy ez a gyomorfájás attól a szertől van, amelyet a kiütések ellen kaptam, orvosságot irt fel és biztosított arról, hogy nemsokára minden elmulik. Így is történt.

Azután a szemeim kezdtek fájni. Valami köd feküdt meg őket. Egy szem-specialistához mentem, aki megállapította, hogy a gyomor elleni szer túl erős volt, azért fájnak szemeim. Valamit bespriccelt szemeimbe és egy szemüveget rendelt. Amikor felvettem az

emeleteken irodák, a palesztinai ügyeket intézik itten, a kivándorlást, a különböző alapokra való gyűjtést. Rendkívül élénkség, munkakedv, rendszeresség, ha nem tudná az ember, hogy sokan nem önszántukból mennek, akkor azt hihetnénk, hogy egy boldog nép, boldog életmegnyilvánulása. De voltam másutt is.

Péntekesti kiddus »nyugati« melodiával, sapkával és kalap nélkül...

Igy például voltam egy péntekesti vacsorán, amelyet a Bné-Brit páholy helyiségében rendeztek. Csodálatos helyiség ez. Hatalmas márványtermek, bámulatosan elegáns berendezéssel. El kell mondjam, hogyan folyt le a vacsora.

Az asztalfőn ült egy rabbi. De milyen rabbi? Aki úgy képzelem, hogy egy szakállas bácsi, a — rabb', az nagyon téved. Ilyet sem látni mifelénk. Max Nussbaum-nak hívják, egy „édes pofa“, 26 éves borotvált arcú fiatal ember, aki tenniszezik és — táncol is. El is neveztem „tangórabbiner-nek“. Egyszóval ez a fiatal rabbi ott ül az asztalfőn és előtte négy péntekesi kalács. Körülte nagy ezüst kandelláberekben gyertyák. Minden férfi terítéke mellett, fekete papír-sapka. Valami furcsa „nyugati“ melodiával elmondja a kiddust, erre a férfiak felvették a sapkát. Az étkezéshez letették. Majd elmondták az étkezés utáni imát, szintén sapkában. Voltunk vagy nyolcvan. Férfiak, nők, s mindenki nagyon elegáns volt. Igaz, hogy ez a réteg, az úgynevezett Berlin W. zsidói, akik még most is gazdagok, ha el is vették a jórészt annak, amijük volt.

Ahogy ma egy gazdag ember él!

A Bar Kochba klubtól nem messzire laktam, egy Miu Downik nevű zsidó bankárnál. Gyönyörű tíz szobás villája van, amelyben ő él a feleségével. Cselédsége volt, vagy három-négy, most egyetlen egy sincs. Az asszony maga takarít, maga főz és mosogat el. Tisztabás lakás de minden személyzet nélkül. Mert ez a legnagyobb luxus. Hiszen árja női, csak öreget vehet fel, annak pedig nagyon drága, „ázsioja“ van.

Jellemző a technikai fejlődésre, hogy társaságunkban levő egyik asszony, azt mondta, hogy férje átment Amerikába körülnézni. Miközben ott voltam, — váratlanul visszaérkezett. Ugy fogadtá, mintha egy délutáni kiránduláson lett volna. Nincsenek távolságok és a másországok utáni nosztalgia nagyon erős.

uj szemüveget, mintha egy elvarázsoltt világba jutottam volna. A rendőrt kandellábernek néztem, az uccai lámpákat anyósoknak. Férfiak úgy néztek ki mint a nők, a nők pedig mint a gyerekek. Ugy vánszorogtam mint egy részeg. Egy szálloda előtt nekimentem egy villanyoszlopnak, mert azt hittem, hogy 30 évvel ezelőtt Amerikába vándorolt nagybácsim. Azután ájultan estem össze.

Amikor újra kinyitottam szemem, akkor a „Vörös Mogendovid“ első segélyhelyén találtam magam. Ijedten kiáltottam, hogy orvost hozzanak. Erre a mentő-auto egy nagy ház elé vitt. Egy ápolónővér hangosan mondta, hogy beteg érkezett doktor ur! Jött az orvos és így szólt:

— Nagyságos Asszonyom, vetközzön le! — Micsoda csoda! Egy sebész helyett nőorvoshoz kerültem. Kiszakítottam magam kezek közül és elrohantam.

Amikor hazaértem találkoztam házigazdámval, egy benszülött idősebb zsidóval, akinek elmondtam az egész furcsa történetet. Oda hívta feleségét gyermekeit és valamennyien csóválták fejüket és majd megpukkantak a nevetéstől.

— Mi van ezen nevetnivaló? — kérdeztem könnyekkel a szememben.

— Oh maga úntám. Jöjjön, mi meggyógyítjuk. Adok Önnek mindenekelett egy pohárka snapszot. Azután igyon egy forró teát citrommal, azután feküdjön le az ágyba, tegyen magára két pokrócot és holnap makkegészségesen fog felébredni.

Igy is történt és másnap, nem fájt a fejem, szemeim frissek voltak, ujjászülettem.

Miért lett oly közkedvelt a világhírű amerikai „Gastro D.“?

Mert a legkitünőbb gyógyszernek bizonyult súlyos gyomor-, epe-, vese- és májbetegedéseknek. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 130 lei utárvétellel Császár gyógyszerárakban București, Calea Victoriei 124.

Hogy néz ki különben Berlin?

— Rendkívül sokat renováltak rajta, csupa virág és teli zászlókkal. Az „Unter den Linden“ egy hatalmas zászlóerdő, amelyen 53 nemzet hatalmas árbocokra szerelt zászlói lengenek. Az egész hatalmas város, olimpiai lázban égett. És meg kell adni nekik, hihetetlen szabotossággal tudnak szervezni, mindenütt a legnagyobb rend és fegyelem. A bámulatos forgalomban semmi fennakadás.

Voltam az olimpiád megnyitásán és még két versenynapján is. Láttam amlint a „Führer“ beérkezeti. Százezer ember extázisban ordította a Heillt, főleg a nők visongtak és oda voltak az örömtől, hogy láthatták. Rendkívül grandiózus látvány volt.

Tagadhatatlanul hatalmas élmény. Csak az szorította össze torkomat, ha arra gondoltam, hogy ennek a nagy játéknak vége is lesz és akkor jönnek megint a keserves hétköznapok, a német zsidóság számára. Különben a berlini zsidók nem mentek az olimpiászra, csak nagyon elvétve. Még a Bar Kochba sportrajongói sem.

Tízennégy napig voltam a berlini sportklub vendége, de olyan élmény maradt számomra, amelyet soha nem felejték el. Csak most ismertem meg a német zsidóságot és nagyon imponálnak nekem, hogy még a mos-

tani nehéz időkben is tanusítják, milyen nagy-szerű emberek kiváló zsidók, keserves megpróbáltatásuk dacára.

És mi volt a versenyen?

Eddig egy szóval sem beszélt erről a bajnoknő. Szerényen elkerülte a témát. Csak akkor kezdett mégis róla beszélni, amikor azt a két gyönyörű ezüst díszítványt megnéztük, amelyet mint első díjat nyert versenyző kapott. Hatalmas teljesítmény volt mondtuk neki — hiszen sok nemzetbeli versenyzőt kellett legyőzni és maguk a német nők is kitűnően játszanak. Végül megemlíti, hogy valószínűleg Lord Melchett égisze alatt, rövidesen Londonban lesz egy nemzetközi zsidó tenniszverseny amelyre valószínűleg szintén meghívást kap és el is megy.

Befejeződött az interjú. Egy kis képet kaptunk, a berlini zsidóság felsőbb rétegének egy-egy élet megnyilvánulásáról, amikor elfeledni igyekszik súlyos napi gondjait. A márványos Bné Brit helységről, a 26 éves táncoló rabbiról, a fejlett zsidó sportéletéről, az olimpiádról. — A német zsidó élet keservességeiről azonban nem beszél Ziszovits Lenke a bajnoknő. Ne is beszéljen, tudjuk mi azt amugy is . . .

L. Z.

A fajelmélet csődje . . .

A „szagosak“ győznek

Az egész világ nevetelne, ha nem volnának oly komoly idők. Ha nem vivná élet-halál harcát, a reakció és felvilágosodás, a spanyolországi barrikádokon. Ha nem lenne oly rettenetes nehéz a helyzet, gazdasági és politikai téren egyaránt. Ha nem késhegyen táncolna az egész európai helyzet és ha nem volna oly keservesen — komoly a politikai helyzet.

Igen, az egész világ nevetne azon, ami most Berlinben lejátszódik. Jött a nemzeti szocializmus a maga totális államával és azt mondta: lehet, hogy a gettózsidók a medicinában, vagy a pénzügyek terén, még tudnak „valamit“, de hogy ott ahol erő kell és személyi bátorság, ott bizony — hátul kullognak. Igen, a „büdös“ zsidók gyávák és ahol erő kell, bátorság, rátermeltség, ahol a muszkulaturának kell győzni, a ványadt szellemiek fölött — ott zsidónak nincs mit keresni.

Miért? Mert egy alacsony rendű faj, mert nincs olyan képessége, mint a mindenek felett álló germán, illetőleg árja fajnak.

Ugyancsak nem lehet kezelni egy „büdös“ négerrel és egy furcsa kis „sárgával“. És mintha csufot akarna üzni ezzel az egész beteges elmélettel a berlini erő torna. Itt nem matematikáról és nem egyéb tudományról volt szó. Itt nem Einstein és nem Bergson ment tornára. Hanem a maguk által istenített „erő“ jött össze a világ minden részéből.

És mi történt? Jött a néger Owens és mintha gunt üzne a fehér „erőből“ úgy ugrott és úgy futott, mint még soha senki. És jött a „hujhujharás“, a zsidó Kellner Kárpáthy. Röhögni kell, fivölteni és térdet csapodni a nagy nevetéstől, amikor a rádió szpikerje, Pluhár ur bejelentette, hogy az „ösi magyar virtust képviselő“, szabadstílusú „üsd-nem apád“ birkózásban a magyarok győztek. Kiderült, hogy a „magyar“, a Kellner fiu volt Debrecenből, aki most erre az ünnepélyes alkalomra kisúvizskolta nevét egy h-val és egy y-nal és Kárpáthy lett belőle. Oh, mily furcsa és groteszk ironiája a sorsnak. Nem a debreceni bugris ment ki Berlinbe, aki a nyilaskeztes fringijával oly bátran belőri a Hatvani uccán a zsidók fejét, hanem az üldözött a

„büdös“ Kellner fiu menti meg a magyar név becsületét. És nem a híres hortobágyi verekedők tiszteletére huzzák fel a győzelmi trikolort, a berlini stadion főárbócára, hanem a Kellner fiúért, mert ő tud igazán magyarosan verekedni.

No és a Hitler által külön levélben hazahívott Helena Meyer, női törvívónő ki ütötte el a győzelemtől. Egy pesti zsidó Ritke. Az Elek Csibi. A Csibike, akiről azt hirdetik Milotay és egyéb fajmagyar írók, hogy csak a pesti Dunaparton és táncpanyákon tud érvényesülni. És jött a „büdös“ Ritke és megverte a német zsidó bajnoknőt, a Helént. És újra felrepült a trikolor, a főárbóca — a pesti zsidójány miatt. Mert az elpuhult és elkényesztett zsidó nőkről kiderült, hogy ők tudnak legjobban bánni — a törrel is. Nem a nagy trampli német szőke Brunhildák, meg Krimhildák, akik a Führer hallatára hisztérikus vonítanak, hanem a három zsidó nő, az Elek Pestről és a Meyer Berlinből, meg a Preiss Wienből.

No és aztán jött az uszás. És győzött a 18 éves magyarországi zsidó fiu, a Csik is. Legyőzték a japánokat. Az európai „szagos“ legyőzte a sárgákat. Csik győzelme világszó szenzáció lett. És ezután jön még a vívás. Itt is lehetnek még „zsidó“ meglepetések. Ahogy a finn Levelock 1500 méteres futásban való győzelme is nagy szenzáció volt, aki szintén — hogy úgy mondjuk — b. . . zs. . .

A három „szagos“ győzött a berlini nagy tornán. A világ nagy és örült lármafájában, a legjobban lenézett három fajta, akiket ők a berlini „Übermensche“, meg az amerikai genszter-típusok, alacsonyrendűnek tartanak. A négerrel New Yorkban nem ülnek egy vendéglőbe és egy vasúti kocsiába. És gettóba zárják őket. A zsidókkal ugyanezt teszik Berlinben. És ők megmutatják, hogy az „illatos“ árjaknak csak a hangjuk nagy. És elviszik előlük a győzelmi pálmát, ott ahol erő kell. És Hitler nem fogott kezet a három győzelmű aratott Owens-el. Erre csak Owens lehet büszke . . .

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Av 26, augusztus 14.

Szombat: Av 27, augusztus 15, — 6: םדק ן

Heti szidra: ףאה

Heti haftóra: ןני ןוערה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7:25.

gyertyagyújtás 7:35.

Istenisztelet kezdete 7.40.

Szombat befejezése 8.40.

Ros-Chodes bencsolás

Augusztus 18—19-én: Ros-Chodes Ellul.

A zsidók joga Palesztinára!

Irta: Motzen Béla.

A palesztinai események indító okait a világsajtó különféle képen kommentálja. A hivatalos angol álláspont szerint, nem lehet minden kétséget kizáróan megállapítani, hogy vajjon olasz machináció, német márka, vagy orosz propaganda volt-e az incidens?

Ne kutassuk mi sem, hogy melyik európai nagyhatalom érdeke az, hogy az angol imperiumot zavarba hozza Palesztinában és vajjon, melyik regisztrálja boldogan, hogy a zsidók, ősi földjükön sem tudnak megnyugodni és tovább folytatni ezt a keserves földi léte. Ne kutassuk, hanem nézzünk egy kissé befelé. Mi nem tudjuk Róma, vagy Berlin politikáját befolyásolni, még ha akarunk sem, de tud nagyon fájni, azoknak a zsidó kommunista elveket vallóknak propagandája, akik, azt hirdetik, hogy az „arab testvérek ne hagyják kizsákmányolni magukat, a cionista—angol imperializmustól”. De tovább is mennek: az kérdik, mi jogon követelik a zsidók Palesztinát, talán mert egykor az övéké volt? Így kérhetik az arabok Spanyolországot is, ahol 711-től 1492-ig uralkodtak?

Erre a furcsa, rosszindulatú felfogásra akarunk adatokkal kétségbevonhatatlan történelmi dokumentumokat felsorakoztatni.

Kétségtelen, hogy a zsidók — mindig látkák a mai Palesztinát. A rendes időszámítás előtti időkben ezernégyszáz évig és utána is, körülbelül 636-ig, tehát több mint két évezreden át, a többséget alkották az országban. Sőt, még miután az arabok okkupálták az országot, akkor is többségben voltak, egészen a kereszties hadjáratokig. De egyes kolóniák még a vészes kereszties háborúk idején is maradtak, és lakóit a legnagyobb szorongatás idején is „öslakók”-nak tekintették.

1500-tól 1770-ig, az úgynevezett Safet-korszakban, a zsidóság jelentékeny kisebbséget alkotott az országban. 1770-től folytonos gyarapodást jegyez fel a történelem, főleg amikor Balsémov chasszidjai, és a vilnaiban tanítványai is szaporították az szentföldi zsidóság számát.

Az már az utabbi történelem lapjaira tartozik, hogy 1881-ben, amikor az oroszországi „Bilu” mozgalom megindult, lassan folyt a jeruzsálemi zsidóság gyarapodása. Ez az esztendő és ez a mozgalom jelentette az utabbi nagyszabású zsidó bevándorlás kezdetét.

Kétségtelen történelmi tény, hogy a zsidók háromezerháromszáz esztendeje szakadatlanul laknak Palesztina területén, míg az arabok legfeljebb 1300 éve laknak ott.

De nem csak történelmi joga van a zsidóságnak Palesztinára. Mert mivel indokolják meg ellenségeink azt, hogy Palesztina is kell az araboknak, holott, ott vannak az önálló arab királyságok, és az északafrikai nagy arab tömörülések.

A zsidóság, amíg államalkotó nép volt Palesztinában, mindenkor maradandót alkotott. Amíg Görögország a bölcseséget teremtette meg, Róma pedig a jogot, addig a zsidóság megteremtette a profétizmust, a ke-

reszténységet és az izlámot. A mai Palesztina területén született meg, a monoteizmus és a messiánisztikus gondolat is. Ott született a Hiob és Kohélet, a mindenbe beleforodó vallásfilozófia — és a vallási elragadtatás énekei: a zsoltárok. Tiberisában alakult ki, amikor már kisebbségként éltek, a halacha és agada. Safedben és Amerika felfedezése után, hirdette Isak Luria és Chaim Vital, a kabala misztikus világát, amely a galuti chasszidizmus alapjait vetette meg.

S vajjon ha megnézzük, hogy az arabok mit alkottak 1300 éves uralmuk alatt, mit látnak? Semmit sem, sem szellemileg, sem más téren. Egyáltalán semmit, csak kiirtották a fákat, pusztasággá varázsolták az egykor tejfel-mézzel folyó Kanaánt.

A zsidóság különben sohasem mondott le hazájáról. Csaknem minden században indultak messiási mozgalmak, amelyek bizonyították azt a végtelen nagy nosztalgiát, amelyet a zsidók éreztek ősi földjük iránt. Nincs egy jelenős imánk, amelyben ne szerepelne Palesztina és nem volt költőnk, vagy írónk, aki verseiben, vagy prózájában ne foglalkozott volna az ősi földdel.

Tizenhatmillió népnek nincs hazája és ez a hazátlan nép kér egy talpalatnyi helyet. Hát lehet ezt „imperializmusnak” nevezni, még ha népünk körében levő ellenségeink ezt is hirdetik? Inkább az arabok azok, akik jónéhány országban élhetik teljesen függetlenül népi életüket és ezt a kis területet is el akarják venni tőlünk, holott nekünk egyetlen egy kis területünk sincsen.

De minek az érvek légiója, amikor tulajdonon csak rosszakarat uralkodik. Hiszen kétségtelen tény az is, hogy ahol zsidók laknak, ott az arabok életmódja emelkedik, ahol egymás között élnek, ott továbbra is nagy a nyomor. De az imperializmus valóban csak az arabok között van. Hiszen ők hirdetik, hogy a nagy arab tengerben, nem akarják, hogy a zsidóság „éket verjen”.

Tizenhatmillió zsidó él szerteszórtan és sokhelyütt a befogadó nép szeretné, ha eltávozna köréből. Hova menjen, ha oda sem mehet — ahova 3300 esztendő történelmi joga ad passpartout? Nem mondanak igazat azok a zsidó tévton haladó testvéreink, akik azt hiszik, hogy amikor az arabokat pártolják, a „gyengébbet” védik. Van e gyengébb és támadottabb nép a világon, a zsidónál? Nem „imperializmus” vezeti a zsidóságot Palesztina felé, hanem egy évezredek óta galutban magával hordott örök nosztalgia, egy kis ég után, amely nekünk legyen és egy talpalatnyi földért, amelyet a mi izzadságunk öntözzön — nekünk. Nincs és nem is volt zsidó imperializmus és ha van igazság ezen a földön, akkor Palesztina a miénk kell maradjon örökkön örökké. A miénk, hogy legyen végre egy terület, amelyen nyugodtan élhetjük boldog népi életünket.

— Titulescu a londoni főrabbitól értékes román könyveket vett. Bucarestből jelentik: Titulescu külügyminiszter értesítette a Román Akadémiát hogy Angliában való tartózkodása alkalmával, a londoni főrabbitól, dr. Gaster-től 230 kötet román történelmi munkát vett, Mihail Eminescu idejéből való értékes köteteket. — A „Tempo” című Bucaresti lap írja meg ezt azzal, hogy Titulescu külügyminiszter felajánlotta a megvett könyveket az Akadémiának. Dr. Gaster londoni főrabbi Sighetul Marmatiei-ről származott el, s a nagyludású főpapnak olyan könyvtára van, hogy más nem dicsekedhet hasonlóval. A londoni főrabbi szívélyes nekzust tart fenn a külügyminiszterrel még londoni követ korából és így sikerült az értékes könyvtár román vonatkozású köteteknek eladására rábírnai a főpapot.

— Nem imádkoztak Av 9-én a Sira-lom falánál. Jeruzsálem. A Szenttemplom megmaradt falánál, a rombolás emlékére ült nagy gyásznapon zsidók nem látogathatták a falat. Ezzel kapcsolatban Campbell őrnagy, a jeruzsálemi kerület parancsnoka kijelentette, hogy annak eltiltása, hogy a zsidók most nem imádkozhattak Tisebeavkor a Falnál, nem pre-judikál a jövőre nézve és ez a zsidó jog továbbra is fennáll.

Sós Ferdinánd

diplomás optikus

értesíti a n. é. közönséget, hogy a mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő, modernül berendezett és dúsán felszerelt optikai üzletét Oradea, Piața Reg. Maria 3 alatt

megnyitotta

— Mit engednek meg maguknak az arab főtisztviselők. London. Egy angol képviselő legutóbbi interpellációjában megkérdezte a minisztert, hogyan lehetséges az, hogy palesztinai arab főtisztviselők aláírtak egy memorandumot, amelyben élesen kritizálják az angol kormány palesztinai politikáját. Kérde, hogyan lehetséges ez és megindult-e ellenük eljárás emiatt: Ormsby Gore azt válaszolta, hogy valóban kapott egy memorandumot a fő kormányzó ulján, amelyet a polgári közigazgatás és más hatóságok főtisztviselői írtak alá. A memorandum az ország jelenlegi helyzetével foglalkozik. A képviselő azután azt kérdezte, hogyan egyeztet-hető össze egy ilyen memorandum aláírása, a tisztviselői kötelességgel?

Exclusiv nyári ruhaanyagok:

Selymek, burettek, vásznak olcsó szabott árakban Kertész divat-áruházban, Piața Regina Maria 1.

— Zsidó sakkvilágbajnok. Podjebrad fürdőhelyen sakk világbajnokságot folyt a küzdelem, amelyet Flohr mester nyert el, aki csehszlovákiai származású zsidó. 13 pontot szerzett, míg Dr. Aljechin világbajnok 12 és fél ponttal csak a második helyen végzett.

— Biztos existenciával rendelkező, intelligens vallásos fiatalember, megfelelő hozománnyal, hozzáillő élettársat keres. Cimeket a lap kiadóhivatalába kér.

— Új repülővonalat létesít az olasz kormány. Róma. Haifa és Brindisi között az olasz kormány repülővonalat létesít, amelyre a próbajáratok augusztus elsején meg is indultak. Az egyszerű utazás ára 15 angol font.

— Constanța-ban, a »Tel-Aviv«, legjobb hírnévnek örvendő és szigorúan orthokóser vendéglő, Str. Traian 14 szám alatt, Melamed Ignác (Sibiu) irányítása mellett, megnyílt. Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szükség esetén megfelelő lakás.

— Fehér gárdisták zsidók ellen támadnák Charbinban. Charbin. A manzsukói orosz fehérgárdisták zsidóellenes kitérőket követtek el. Fiatal terroristák az utcán megtámadnak zsidókat és tettleg bántalmazzák őket, miközben azt kiáltják: Üssétek a zsidókat, mentsetek meg Oroszországot. Számos sebesültet kórházba kellett szállítani.

— Cluji utja alkalmával okvetlenül keresse fel az Adler-féle vegetáriánus éttermet, ahol reggelit, ebédet, vacsorát a legjutányosabb árban kaphat, ugyszintén a legfrissebb cukrászsüteményeket. — Esetleg éjjeli szállást is. Cim Orth. Kóser Vegetáriánus étterem Cluj str. Regele Ferdinand 22. I. em.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!

Megnyílt

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Elsőrangú erdélyi konyha!

— **A felmerült Cuba terv keresztül-vihetetlen.** Prága. A napokban a csehszlovákiai fővárosba érkezett *Louis Machodoy Ortega*, a cubai kormány egyik államtitkára, aki a Rotary klub megbízásából földközi utat tesz. Az egyik prágai újság meginterjúvotta azzal a tervvel kapcsolatban, mely szerint száz-ezer zsidót akarnak letelepíteni Németországból Cuba szigetére. Az államtitkár kijelentette, hogy ez a terv teljesen keresztülvihetetlen, mert ennyi európai számára nem lehet biztosítani megfelelő élelményt Cubában. Csak cukornád és banán ültetvények vannak, ahol a rendkívül igénytelen kínai és néger munkások dolgoznak. Ezer európai számára sincs lehetőség, nem hogy százezreknek. Ezzel kapcsolatban írjuk, hogy a világsajtó közli a havamai újságok véleményét, amelyek kivétel nélkül pesszimistikusan írnak róla és általában keresztülvihetetlennek tartják.

— **Házasság.** *Izsák Renée* Oradea és *Steinglessor Menyhért* Sighet házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

— **Weizman szabadságra ment.** London. A Jewish Agency és Cionista Világszervezet elnöke *Dr. Chaim Weizman*, három hetet kúrál Karlsbadba megy, mivel a legutóbbi négy hónap eseményei erősen igénybe vették testileg is. Azok a zsidó mérlekkadó körök, amelyekkel Weizman a legutóbbi időkben érintkezést keresett, szilárd meggyőződéssel vallják, hogy emberileg minden lehetőséget elkövetett, hogy valamennyi diplomáciai és politikai erőket igénybe vegye a Palesztina-ügy előbbvitelére és megerősítésére. — *Ormsby Gore* gyarmatiügyi miniszter legutóbbi nyilatkozatában ugyan kijelentéseket tett, amelyek újabb aggodalomra adhatnak okot. Ugy véljük, hogy a bevándorlás felfüggesztésének kérdése még mindig nem kerül le a napirendről, s bár az erőszaknak nem enged a kormány, de „bizonyos szempontokat” mégis tekintetbe vesz.

— **Siesta Szanatórium Budapest,** I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézete. *Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia, stb.* Röntgen, kémia és mikroszkopos laboratórium. Elektrokardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizgyógyintézet. Orvosi vezetélt villanyüzemű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyszögletes park. — Olcsó árak!

— **Egy bécsi zsidó tudós kiténtetése.** Wien. Miklós köztársasági elnök a híres bécsi zsidó dermatologusnak *Dr. Moritz Oppenheimnek*, az udvari tanácsosi címet adományozta, azért a főbb évlizedes eredményes munkálkodásért, amelyet a „*Wilheminen Spital*”-ban kifejtett.

— **Saját gyártmányú cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAJ-nál, Oradea, Sas-palota.**

— **A »Daily Herald« mégis a zsidó bevándorlás felfüggesztéséről ír.** London. A nagy angol lap, a „Daily Herald” azt közli, hogy a bevándorlást mégis felfüggesztik arra az időre, amíg a Royal-Commissio megkezdte megbízatásának elvégzését, úgy hogy az őszre minden bizonnyal megindul a nyugodt munka az országban.

— **Eljegyzés.** Goldstein Terike Crasna és Weinberger László Grosi jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett).

Özv. Stern Sámuelné
(volt Amsel)

orth. kóser vendéglőjét

ORADEA, str Nicolae Iorga 19 alá
(volt Berkovics vendéglő) helyezte át

Esküvők és bankettek rendezését
emeleti külön teremben vállalom

Utazóknak és abonenseknek nagy
árkedvezmény!

Nem mennek nyaralni a palesztinalak!

Nyár van Palesztinában. Meleg, szubtropikus nyár. Amilyen szokott lenni. És Jeruzsálemben a szokottnál kellemesebb az idő. A chamszin, ez a forró mindent elikkasztó forróság, ebben az évben még alig fordult elő. Esténként, a forró napra, kellemes hűvös idő következik, amikor a felálló is felfér a zsidó főváros „meleg napokat” átélő zsidóságára.

Ilyen az időjárás és milyen furcsa. A puszkalövéses „melegség” és gyújtogatással fókuszolt tropikus „éghejt” ebben az évben nem nyilvánul meg abban, hogy nyaralni menjenek az emberek. Tavaly minden épkezláb ember — aki tehette — elutazott Európába. De ha nem is messzebbre, legalább Szíriába, vagy Cyprus szigetére. Most oda sem mennek. Igaz, hogy tavaly volt a luzerni világkongresszus és tavaly igen kedvezményes utazásokat rendeztek a hajótársaságok: *de ha „logikusak” volnánk, a szónak európai értelmezésében, akkor most még inkább menni kellene, a palesztinai gazdag „felsőbb tízezernek”, mert hiszen, nagyon idegölő dolog hónapokig rettegésben élni. És mi az igazság? Most nem megy el senki, vagy ha igen, nagyon kevesen. Tavaly 15–20.000 zsidó ment el nyaralni, vitték a sok pénzt külföldre, és ma nem mennek el.* Igaz, hogy az üzletek sem mennek olyan jól mint tavaly és mindenki úgy érzi, hogy most, a nyugtalanságok idején, nem illik és nem szabad otthagyni mindent, hogy kellemes időtöltésben legyen részük. Dicséretes és sok tekintetben bámulatos és tipikusan palesztinai mentalitás: *amikor baj van — kitartani.* Nem elmenni „nyaralás” címen, mert az arabok lövöldöznek és sokszor gyilkolnak is. Maradni, őrizni a vártnak, a népi és egyéni kockán forgó érdekeket. Nyaralni? Ráérünk még, amikor jobb idők járnak, amikor puskapor mentes lesz a levegő. Mint amilyen tavaly volt. És remélhetőleg a jövő nyáron, amely bizonyára a zsidó jobb jövőt fogja megérlelni és erre a nyugtalan nyárelőre, mint keserves ólomra fog mindenki gondolni. Igen, ezt kell kívánjuk, hogy ilyképen gondolkunk az elmúlt időkre. A gáluban és az „erecbe” egyaránt.

— **Lengyelországi hírek.** *Ciekary Szlaskie* (Lengyel Felsőszilézia) városban a zsidó vásárosokat a nemzeti demokraták megtámadták és kényszerítették őket arra, hogy eltávozzanak a vásártól. — Junius 30 án amint arról lapunk is megemlékezett — a lengyel zsidóság tiltakozó sztrájkot rendezett, amelyen az ellen demonstráltak, hogy megszűnjene az atrocitások és a prytyki ítélet ellen. Ezen a napon déli 12 órától 2 óráig minden egyes üzletet bezártak a tiltakozás jeléül. *Wloczy-Miezszeszben*, az orosz határ mentén, a hatóságok ezt államellenes cselekedetnek deklarálták és 14 kereskedő ellen eljárást indítottak. — *Terniz-ben*, Brody mellett, egy 32 éves falusi kereskedőt egy paraszt meggyilkolt. A paraszt bevallotta tettét. Üzleti összeköttetésben állott a meggyilkossal. Rablógyilkosságot követelt el. — A vilnai „Meblavil” cégnél, amely a vilnai zsidó asztalosok fogyasztási szövetségére, bombamerényletet követtek el, amely szerencsére csak kisebb károkat okozott. — *A második radomi pert*, amely lwowi eseményekkel kapcsolatban a napokban került föltárgyalásra, tekintettel arra, hogy a tanúk egyrésze nem jelent meg, újból elnapolták bizonytalan időre.

— **Aki jól akar étkezni, keresse fel Bucureştiben, Str. Emigratului 8 szám alatt, a Targul-Lapus-ról elszármazott Herskovits Samu orth. kóser vendéglőjét.**

— **Egy keresztény zsolnai koldusnő a zsidó hitközségre hagyta vagyonát.** E napokban meghalt Zsolnán (Szlovénko) egy *Brycha Katalin* nevű öreg keresztény koldusnő. Lakásán négy betétkönyvet találtak összesen 59.000 Kc. értékben, mely összeget összeköltölte. Végredeletében az egész összeget a zsidó hitközségnek hagyta azzal az indoklással, hogy rossz napjaiban és később is mindig többet kapott a zsidóktól mint a keresztényektől.

— **A hajdusámsoni főjegyző levágta a debreceni szajfer pajeszát.** *Debrecenből* jeletik: *Teszler Herman* 66 éves szajfernek dolga akadt a közeli Hajdusámson községben. A jámboréletű ember, aki egész életén át, csak Tórákat, tefillineket, mezuzákat írt pergamentre, most is ilyen munkálkodást akart kifejtetni a községben. Amikor gyanutlanul átment a községhez, előlt, *Greskovits Károly* főjegyző behívatta és azon a címen, hogy a szakáll terjeszti a kitévéses ifuszt, ami egyáltalán nem fordult elő mostanában Magyarországon erőszakkal levágta a szegény ősz ember pajeszát és szakállát. *Illovits Gábor* főrabbi intervenciót akart érdekében, de nem vezetett eredményre. *Teszler Herman*, kétségbeesetten utazott vissza Debrecenbe, ahol most felkötött arccal jár, mert szegény megcsufoltatását. A magyarországi zsidó újságok a legnagyobb felháborodással tárgyadják az esetet és szigorú vizsgálatot követelnek, az antiszemita és rosszindulatú főjegyző ellen.

— **Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közevitte a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.**

— **Jugoszláviában a zsidó tanulókat felmentették a szombati iskolakötelezettség alól.** A subotici orth. központi iroda intervenciójára a jugoszláv kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében az ország összes elemi iskoláit kötelezik arra, hogy a zsidó tanulókat felmentsék a szombati iskolakötelezettség alól.

— **Lengyel államhivatalnok zsidó akar lenni.** *Varsó.* Az „Unser Express” című lap közli, hogy *Alfréd Milkbeil* tartalékos tiszt megjelent a varsói rabbinatusi hivatal előtt s kérte, hogy zsidó oktatásban részesüljön, mivel át akar térni a zsidó hitre. *Milkbeil* elvégezte egy mezőgazdasági iskola kurzusát és egy zsidó leánnyal Palesztinába akar vándorolni. Kérte, hogy ez az áttérés minél előbb történjék meg, mivel részt akar venni abban az önvédelmi harcban, amelyet a zsidók folytatnak Palesztinában. A rabbinatusi hivatal erősen lebeszélte az áttérésről és arra kérte, hogy jöjjön el ismét egy hónap múlva.

— **Teljes ellátásra elfogad izr. úri-család, iskolák közelében urileányt, fürdőszoba és zongorahasználattal, esetleg oktatással.** *Özv. Berger Antalné, Oradea, Str. Xenopol 5 szám.*

— **Kitűnő hirnévnek örvendő,** muzikálisan képzett 37 éves nő, külföldi főkantótor, szépcsengető tenorhanggal, ki eddig neves nagy hitközségeknél működött, az idei főünnepekre Románia valamelyik nagyobb hitközségénél óhajt elhelyezkedni. Címét és bővebb felvilágosítást nyújt a „Népünk” szerkesztősége.

— **Ritka zsidó könyvek kiállítása Londonban.** London. *David Oppenheimer* 200 éves halálának évfordulója alkalmából héber és jiddis nyelvű könyvek és kéziratok kiállítását rendezik meg, amelyen kiállítják a Bodleianban levő *Oppenheimer*-relikviákat is. *Oppenheimer* egy rajnakidéri városkából került Londonba és gazdagsága folytán ritka zsidó könyveket és kéziratokat gyűjtött. 1736-ban bekövetkezett halála után számos új tulajdonos kezébe került, míg 1829-ben a Bodleiana vásárolta meg 1350 fontért, ami akkor is neveltségesen olcsó ár volt. 4221 kötetből áll, ezek közül 780 értékes kézirat. Később még szerzett hozzá a Bodleiana, amely egykor szintén az *Oppenheimer* gyűjteményhez tartozott.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám Augusztus 2-án megnyitlik. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszt szobák, folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné (Andrassy-ut 43) vagy Oradean özv. Strasser Ignátné Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

Folynak a zsidóüldözések az olimpiád dacára

Prága. A „Jog és Szabadság Ligája” jelentése szerinti, dacára az olimpiádnak a zsidóellenes üldözések tovább is folynak. Így többek között Hessen tartomány néhány közösségében szabályszerű pogromok voltak az utóbbi napokban. A zsidókat kövekkel dobálták meg, üzleteiket, lakásaikat széjjelrombolták. Egyik helységben megtiltották a zsidóknak, hogy napnyugta után nem menjenek az utcákra. Egy másik helységben egy zsidó meglátogatta szülei sírját, amikor visszajött a temetőből, megtámadták és alig tudott elmenekülni. Egy hesseni helység dívatáruüzletében tiltakoztak az ellen, hogy a viaszbabák künn legyenek a kirakatban, mert „árja kinézésük van”. Weida, thüringiai városkában „árja” kereskedők üldözni kezdték az ottani két zsidó kereskedőt, amíg azok el nem távoztak onnan. Azt mondták, a rohamosztagosok, hogy a zsidók kinevezték őket, de elmegy majd a kedvük a nevetéstől. Aki bement a zsidó üzletbe, azt lefényképezték. Erre egy kereskedő azt kérte, hogy fotográfálják le hadikiüldetésével együtt, ne csak a vevőket, akiket nem engednek be üzletébe.

A „Manchester Guardian” intelme

London. A „Manchester Guardian” egyik vezércikkében óva inti a kormányt, nehogy beállítsa a zsidó bevándorlást Palesztinába. A lap úgy véli, hogy ez esetben befolyásolná a királyi bizottság működését és az arabok azt a benyomást keltenek, hogy a kormány enged az erőszaknak. Végül a lap megjegyzi, hogy akármi is lesz a határozat, lényeg az, hogy a két népnek ki kell békülni egymással, félre kell tenni mindazt, ami a konfliktusokat elősegíti és eliminálni kell azt a félelmet, amely elfogja úgy a zsidókat, mint az arabokat, hogy nem akarnak kisebbség lenni.

Cionista felfogás szerint, a bevándorlást semmi esetre sem szabad felfüggeszteni, a bizottság ilyen körülmények között kell folytatassa munkáját.

Arab cégek összeomlása Palesztinában

Jeruzsálem. A Barclays Bank, az ismert Rock Testvérek arab cég ellen csődkerést nyújtott be. A Rock-család vezetőserepet játszik a sztrájkmozgalomban. A csődkerést egy 1000 fontos váltó alapján adták be, amely egy 40.000 fontos váltó egy részlete.

Különben az a nézet alakult ki a palesztinai közgazdasági körökben, hogy a sztrájk lefordése után, hatalmas összeomlások lesznek, amely igen sok kisebb nagyobb arab céget fog érinteni. Az eddig lejárt és nem perelt váltók összegét kétféleképpen fontra becsülik. Az a vélemény alakult ki különben, hogy a nagybankoknak kell kézbe venni az ügyeket, mert különben nagyobb összeomlástól lehet tartani. Természetesen számos zsidó céget is érintenek az események, akik részben az arab üzletfelek, másrészt a nyugtalanságok miatt erősen érintve vannak.

Az 52. és 53. halálos áldozatok

Jeruzsálem. Haifa mellett két zsidó segédrendőr halálos áldozata lett az arabok támadásának. A 22 éves Jehosua Zoller és a 23 éves Jichak Kalisevsky, mindketten lengyelországi származásúak, őrséget teljesíttek a Yokneam-kolonián Haifa mellett és patrullba mentek egy éjjel, ahonnan nem tértek többé vissza élve. Arabok támadták meg őket és megölték. Másnap találtak rájuk, egyiknek fejében dum-dum golyókat találtak. A két fiatal zsidóember halála egész Északpalesztinában nagy megdöbbenést és felháborodást keltett. Főleg az a tény, hogy a terroristák dum-dum golyókat használnak. A két halott az 52 ik és 53-ik, mióta a nyugtalanságok megkezdődtek.

— Sebestyén Dávid emlékezete. Vasárnap délelőtt 11 órakor zajlott le a cluji Zsidó Kórház templomában Sebestyén Dávid emlékünnepe. Az ünnepélyt Rózsa Mór, a kórház propoganda bizottságának elnöke nyitotta meg. Glasner Akiba főrabbi héber nyelvű hálaimát mondott, amelyben kihangsúlyozta azt a szellemet, amely Sebestyén Dávidban élt és amely az alkotás és kegyelet szelleme volt. Dr. Klein Miksa alapos és lelkesedéstől fűtött emlékbeszédben ismertette Sebestyén Dávid küzdelmes, nehéz és sikeres pályáját. — Dr. Neufeld Jenő főorvos elparentálta a Kórházegyesület ezévi kiváló tagjait: Wertheimer Miksát, dr. Deutsch Mórt (Alba Iulia), Friedmann Izsákot (Dej), dr. Schäffer Hermann (Petrosani), S. L. Rosenberget (Belean), Wertzberger Mórt (Turda), Ábrahám Józsefet (Hateg), és végül Herkovits Jenőt, Sarkadi Viktor főmérnököt és dr. Brodi Sándor cluji tagokat. — László Gyula, az ortodox Chevra elnöke a Bolchover-alapítványról emlékezett meg a kegyelet és hála szavaival. Weisz főkantór gyász éneke után a közönség a kórház folyosójára ment át, ahol László Gyula a márványtábla előtt újból leróta a cluji zsidóság hálaát.

— Lengyelország koloniákat követel. Varsó. Egy hivatalos kommunikében közli a lengyel kormány, hogy Délamerikában és Délafrikában gyarmatot követel a lengyel állam, mert nem tudja másképpen megoldani a zsidókérdést. A Népszövetség kötelessége, hogy mielőbb foglalkozék az égető zsidókérdéssel. Tulnépesedése van az országnak és ezt nem tudja másképpen levezetni. Dél-afrika és Délamerika lakatlan területei a legalkalmasabbak a letelepedésre. A kommuniké közli még, hogy nagy tőkével és alacsony kamattal rendelkező országok — Angliát és Franciaországot gondolja ezalatt — nagyobb kölcsön nyújtásával elősegíthetnék ezt a kitélepítési akciókat. (Nagy elképzelése ez a varsói kormányzatnak, hogy ilyképpen kitelepihetné többmilliónyi zsidóságát. Vajjon ha egy zsidó sem volna már Polenben, akkor jobb dolga volna a lengyel és ukrán parasztnak? A szerk. megjegyzése).

— A lengyel-zsidó sajtó nem foglalkozik az olimpiáddal. Varsó. A nagy varsói zsidó újságok közös megállapodással nyilatkozatot adtak ki, amelyben kijelentik, hogy a berlini olimpiászról semmiféle híradást nem közölnek. Álláspontjukat azzal motíválják, hogy a Harmadik Birodalom zsidó üldözései és antiszemita világpropagandája után nem érdemli meg, hogy foglalkozzanak a nagy sporteseményvel, amely a fajok és népek egyenjogúságának elvén épül fel. Ezért nem foglalkoznak az olimpiád eseményeivel. A megállapodást aláírták: a Moment, a Hajnt, Unser Express, Neue Volkszeitung, Neues Wort, Nasz Przeglad és 5 ta Rano újságok.

— Anyagcserezavar a vér változott összetétele következtében kísérő jelensége reumás csuszos bántalmaknak és rokon megbetegedéseknek. A vér e káros alkotórészeinek kiküszöbölésére különösen alkalmas a Togat. A Togat meggátolja a húgysavas sók felgyülemelését és fokozza kiválasztásukat.

Az alesi hitközség válasza, lapunkhoz beérkezett panaszra

Egyik legutóbbi számunkban cikket közöltünk Ladányi Ignázt alesi hitközségi elnöktől, amelyben panaszkodik, hogy a hitközség nem akar vágalni olyanoknak, akik hitközségi adókkal hátralékban vannak.

Előre jeleztük nem akarunk bírák lenni, főleg akkor nem, ha előbb nem hallgatjuk meg a másik felet. Most hosszabb nyilatkozatot kaptunk a hitközség elnökségétől, amelyben vitába szállnak Ladányi állításával. Azt írják, hogy „a volt elnök ur által felhozott, s különösen általa nagyon sérelmezett rendelkezésünket egész hitközségünkben csupán ő sérelmezte. Senki ezen rendelkezés miatt, tréfit nem eszik”.

A hitközség a levél további részében hosszán polemizál a volt elnökkel, ezenkívül lapunkkal, olyan tónusban, amit reprodukálni nem szükséges, mivel hasábjaink terjedelme nem egedi ezt meg.

Azt kétségtelenül megállapítottuk, hogy Ladányi Ignázt volt elnök és a jelenlegi vezetőség között súlyos ellentétek vannak, ebbe pedig mi nem avatkozunk be, az ilyen minőségű ellentét csaknem minden hitközségben előfordul és a vége megegyezés szokott lenni — és akkor egyesült erővel szidják, a békilőt. Ezért a „Népünk” lezártak tekintetű szerepét továbbiakban nem akar beleavatkozni az alesi hitközség perpatvarába.

Pogromok Keletgaliciában

Lemberg. Makovska ban (Skole melletti falu Keletgaliciában) az 1915 ben elesett lengyel légionáriusok emlékére tartott ünnepélyen, amelyen 10 000 ember vett részt, zsidóellenes tüntetések zajlottak le. A tüntetések során Josef Lux fényképészt és a segítségére siető Andrej Solofa nevű ukránt megölték. Az ünnepség után a tömeg előzőnlötte az utcákat és súlyosan bántalmazta a zsidókat, köztük Schneur fuvarost, akit haldokolva szállítottak a kórházba. Drohobiotban, Jacob Speicher nevű 68 éves kereskedőt szomszédja börtönösen meggyilkolta. Kasproyban megölték a kátovíci származású Schweitzer nevű kereskedőt és Lodzban Leon Valenga nevű lengyel részegen megölte a 76 éves Liba Wjonsowska nevű zsidó asszonyt.

— Eljegyzés. Simon Dzsó Stghisoara eljegyezte Simon Mendel nyerstermény nagykereskedő Rózsika leányát Bisritáról. (Minden külön értesítés helyett).

— Salonikiban nem telepedhetnek le idegen zsidók. A görög kormány felszólította azokat zsidókat, akik nemrégiben költöztek Salonikibe, hogy költözzenek ó-görögországba. A biztonsági hivatal főnöke kijelentette, hogy a városban régebben lakó zsidókat ez a rendelkezés egyáltalán nem érinti, ellenben azokra a zsidókra vonatkozik, akik nemrég vándoroltak be idegen államokból.

Napsütéses időben gondoljon arcbőrére

és kérje a jól bevált receptek szerint gyártott „HEINRICH”-féle gyógyszappanokat, u. m.

Zsíros arcbőr ellen	HEINRICH	-féle BORAX-szappant
Száraz	„	„ NEUTRAL-szappant
Ekcémák, mitesszerek	„	„ KÁTRÁNY-szappant
Szeplők, bőrfoltok	„	„ EPE-szappant

Kéz- és lábizzadás ellen kérjen „HEINRICH”-féle CHROM-szappant.

Saját érdekében követelje az eredeti csomagolású „Heinrich”-féle gyógyszappanokat, u. m.: Petrol, Kövérgyermek, Lanolin, Sublimat, Salycil, Ichthiol, Carbol, Camphor, Rezorcín, Kén, Anthrazol stb. Óvakodjon az utánzatoktól, mert csak papírba burkolt szappant kap és nem gyógyszappant.

Hétről-hétre

London. A „Morning Post” július 29-iki száma közli, hogy a belügyminisztérium nem ad többé engedélyt arra, hogy olyan külföldi fogorvosok letelepedhessenek, akik azért voltak kénytelenek elhagyni hazájukat, mert ott üldözték őket. — Az angol lapok híradása szerint, rövidesen megkezdődnek a Hyde-parkban azok a szabadtéri előadások, amelyek a palesztinai kérdéssel kapcsolatban akarnak megtartani.

Lodz. Tekintettel arra, hogy az állatoknak vágatását csak előzetes kábítás után engedélyezik, igen sok zsidó mészáros kenyér nélkül maradt. A mészárosok szövetsége még márciusban elhatározta, hogy megkezdik ezekben az átrétegződését is. Most nagyszabású terveket dolgoznak ki arravonatkozólag, hogy ezeket a képzett mészárosokat Palesztinába küldjék ki.

Tannersville (USA). Nemrégiben tartották meg itt összejövetelüket a Rabbiniál Assemblyt (reform-rabbik), akik elhatározták, hogy memorandumban fogják kifejezni álláspontjukat Palesztina felépítésével kapcsolatban és ezt a világszervezet tudomására fogják adni. Részt vesznek a szentföldi 100 000 faakcióban is, ezenkívül számos aktuális zsidó kérdéssel is foglalkoztak.

Kaunas. A zsidó kulturautonómiának esztországi executívája Tallinban ülést tartott, amelyen a további teendőket beszélték meg. Elnökké Hirsch Eisenstadt-ot választották meg.

Wien. Jicchak Grünbaum, a cionista executiva megbízásából beutazta rövidesen Lengyelországot, Romániát és Ausztriát.

Varsó. Július 28-án 400 palesztinai kivándorló indult el, akik nagyrésze chaluci kiképzésen vett részt.

Sanfrancisko. A „Jewish Institute of Religion” profeszora, Moses Marcus, 75 éves korában, szívizületében meghalt. 1911-ben megkapta Guggenheim-stipendiumot. Most a Talmud előadója volt.

Tel-Aviv. Mann és Behrmann tel-avivi nagy farktárban tűz ütött ki, amely 500 font kárt okozott. Az önkéntes tűzoltóság eloltotta a tüzet. Gyújtogatásról lehetett csak szó, mert számos gyújtóanyagot találtak. Amíg az oltás folyt, a szomszédos arab ültetvényekről lövéseket adtak le. — Beth Alfát a hegyekből lövöldözték. A tüzet visszonozták a rendőrség és a zsidó őrség tagjai s feltételezik, hogy nehányat el is talált a rendőrök golyója. — Mocában is lövöldözések voltak. Néhány golyó a tehenistálót találta s három tehenet megölt. — Ain Talmaban (Moca mellett) a terroristák pénzt követeltek. — Ammanban (Transjordania) a brit megbízott házának erkélyére bombát dobáltak. Az explozió nagy ijedelmet okozott a környéken. A tettel egy palesztinai és egy syriai arabot gyanúsítanak. — Tizennyolc haurani arabot Palesztinába deportáltak. A hauraniak ellen a túlzó palesztinai nacionalisták körében ellenszenv alakult ki, mivel sztrájkőröknek tartják őket. — A jaffai törvényszék egy zsidó sóffort, akit azzal vádoltak meg, hogy egy arab gyermeket elgázolt, szabadlábra helyezett. Copeland bíró azzal indokolta a felmentést, hogy az arab tanuk beigazolhatólag hamisan tanuskodtak. — Újabb gyilkosságok most is napirenden vannak. Így nagy elkeseredést keltett a gyilkosságnak az a módja, amelyet Mordechai Bauer ellen követtek el. Az árva-ház közelében járt Bauer, amikor egy fiatal arab megszólította és megkérdezte: „Kama hassa?” (Hány óra?) Amikor Bauer lenézett az órájára, az arab több lövést adott le rá, amely közül az egyik átfurta tüdejét. Beszállították a Hadassa kórházba. Állapota komoly. Bauer 1935 szeptemberében jött Lengyelországból Palesztinába. — Nathonia kolónián Eliach Rosenberg zsidó őrt megtámadták arab zendülők és karján megsebesítették. — Joffában és Tel-Avivban hét bombát dobáltak a napokban. Az „Iraq Petroleum Company” olajvezetéke ellen számos kártokozó merényletet követtek el. A helyzet komolyságára jellemző, hogy a kormány ezentúl még egyszer kiad naponta kommunikéket a helyzet állásáról. — A londoni „Morning Post” szerint a napokban a jaffai uccai árusok memorandumban arra kérték a kormányt, hogy adjon kellő védelmet azon célból, hogy nyugodtan tovább folytathassák tevékenységüket. Ez az első eset a sztrájk kitörése óta, — írja a nagy angol lap — hogy szervezeten tiltakoznak arabok, az őket szorongató arab terror ellen. — A „Times” levelezője arról tudósítja lapját, hogy remélni lehet, a sztrájk mielőbbi befejezését, mert elfogytak azok az eszközök, amelyek eddig a sztrájkolók rendelkezésére állottak. A sztrájk hosszú időtartamát azzal magyarázzák, hogy míg az üzletek redőnyei zártak voltak elől, addig az ajtók mögött dolgoztak. Az állami szolgálatban levő tisztviselők sztrájkját nem kívánta a komité, mert ezek adományai tették lehetővé a sztrájkalap növelését. — A nyugtalanságok okozták azt, hogy 1936 első felében összesen 16.400 zsidó telepedett le az országban, holott az elmúlt év hasonló szakában ennek kétszerese volt számuk. Ez a csökkenés erősen sarkalja az arabokat a további kitérésre.

Berlin. Maurer, stuttgarti kerületi parancsnok, beszédet intézett az alája tartozó rohamosztagevezelőkhöz, amelyben felhívja figyelmüket arra, hogy minden egyes gyűlésen hangsúlyozzák ki azt, hogy zsidóktól senki ne vásároljon. Az oktatóestélyeken pedig mindenkor alaposan meg kell beszélni a zsidókérdést. — Márciusban a porosz belügyminiszter körrendeletet bocsájított ki, amelyben közli, hogy vendéglői ipart 1938 áprilisig nem adnak ki, kivételt képeznek olyan vendéglősök, akik kizárólag zsidókat akarnak kiszolgálni. Csak az a kikötés, hogy árja nőket nem alkalmazhatnak ezekben a vendéglőkben.

A lábizzadás ellen biztos szer a Csanda-féle „PODEOL”

A lábviz után a lábat bepódozva, azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás, égető érzés, pöfedség. A kisebbet lábát meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a járást végtelen könnyíti, szagtalanít.

Kapható: gyógyszerárban és drogériában.

Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea.

Az Agudasz Jisroel világkongresszust előkészítő marienbadi ülése

Marienbad. Augusztus 4 én összeült Marienbadban a világkongresszust előkészítő Knessio Machino, amely több mint száz delegátus veit részt fizennégy különböző országból, Számos fűrdővendég is, mint hallgatói résztvevett az ülésen. A megnyitó — beszédet az Agudasz Jisroel központi tanácsának elnöke, volt sejm képviselő Aron Lewin főrabbi tartotta, Rzeszovból. Lewin főrabbi megnyitójában megemlékezett a palesztinai zavargások zsidó áldozatairól is. Többek között a következőket mondotta:

— A zsidó nép túl fog élni minden gyűlöletet és minden támadást. *Palesztina a multban, a jelenben és a jövőben is zsidó ország lesz.* De a Knessio Mechino részéről elszáll az óhaj a zsidó testvérekhez, hogy találják meg az utat, vissza a Tórához. Tárt karokkal várja az Aguda mindazokat, akik ráeszmélnek arra, hogy *többszereves zsidó multunk legbiztosabb záloga és jövőnk reménye — a vallás szigorú megtartása.* Ezután Jakob Rosenheim tartotta meg beszámolóját és referátumát. Majd Dr. Breuer kifejtette, hogy a *Hapoel Hamizrachi és a Poalé Agudasz Jisroel munkásszervezetek között tárgyalások folytak, amelyek arra szorítottak, hogy a két munkásszervezet gazdaságilag egyesüljön.* Vallási kérdésekben továbbra is az Aguda szervezet rabbinácsának felügyelete alatt fognak állani. A maga részéről az egyesülés szükségességét hangoztatja és kérte a nagytanács hozzájárulását. *Ha ez létrejön, akkor — szerinte — a mizrachista munkások megszakitják az összekötést a Hisztradruttal és megeremtenék az ortodox munkások egy-ségfrontját Palesztinában.*

Rosenheim bejelentette, hogy bár az Agency és Aguda között létrejött megállapodás a certifikátokra vonatkozólag, azonban szorosabb együttműködés még nincsen közöttük. Ugyanigy a *Mizrachival is folytak szorosabb kollaborációra vonatkozó tárgyalások, azonban ezek mindég azon akadnak meg, hogy míg a Mizrachi benne van a cionista világszervezetben, addig az együttműködésnek nagy és elháríthatatlan akadálya van.*

Beszámolt arról is, hogy milyen erőfeszítést tett az Aguda a Legislative Council megakadályozása érdekében.

Dr. Salomon Ehrman a következő ülésen beszámolt az Aguda Palesztina központjának telepítési munkájáról és jövőbeni terveiről. Bejelentette, azt is, hogy az Agudasz Jisroel chachsara telepeket állít fel főleg a németországi vallásos zsidó ifjuság szakszerű kiképzésére és azután a palesztinai letelepítésére.

Fuchs Mancsi fűzőszalon
elköltözött Oradea, Str. Rimanóczy 12 sz. alá.

Zsidó humor

MIÉRT TUDNAK A ZSIDÓK AZ OLIMPIÁDON?
Sok zsidóban felmerült a kérdés, hogy miért tudnak a zsidók jól birkózni az olimpiádon?

A válasz egyszerű:

— Mert állandóan birkózni kell nekik az étellel...

Miért tudnak viszont olyan jól uszni?

— Mert megtanultak uszni az árral...

No és miért vívnak olyan jól?

— Mert állandóan élet-halál harcot vívnak az étellel...

És miért nem tudnak kalapácsot és gerejlyt vetni?

— Mert a sulykot csak a németek tudják elvetni...

És miért nem tudnak nagyot ugrani?

— Hát hagylák a zsidókat olyan nagyon ugrálni? Pláne Berlinben?!

És végül: miért jók a zsidó vízipólosok?

— Egyszerű: mert már régen híresek a wasserpollákok, magyarul a vízi-polisok...

A TELAVIVI AUTÓBUSZON

A telavivi autóbuzszon felszáll egy kis emberke és hogy el ne essen, a fogantyút keresi, de nem éri el. Egyik kanyarultnál, hogy el ne essen, hirtelen belekapaszkodik egy mellé álló öreg zsidó szakállába.

Igy utaznak egy ideig, az öreg zsidó észre sem veszi, hogy a szakállán csüng valaki és amikor aztán észreveszi, méltatlankodva mondja:

— De kérem...

A kis emberke felnéz rá és ijedten kérdi:

— Már le tetszik szállni?

AZ ANTISZEMITÁK ÉS A TEMPLOM.

Egy hítsorsosunknak valami üzleti ügyben vidéken volt dolga. A kocsis, aki a vasutól a fogadóba viszi, megmutogatja neki a város nevezetességeit:

— Ez itt a pápista templom, az ottan a kálvánisták temploma, amaz meg a lutheránusoké, ahun meg a zsinagóga.

— Aztán antiszemiták nincsenek itt?

A kocsis sercint egyet:

— Lenni lehet, hogy vannak, de templomuk még nincs.

KI A MÁZLIS.

Rothschildhoz egyszer beállított egy fiatal ember és állást kért.

— Sajnálom — mondta Rothschild — én csak mázlis embert alkalmazhatok.

— És honnan tudja megállapítani, hogy ki a mázlis?

— Aki első látásra megnyeri a tetszésemet, az mázlis.

NYARALÁSI GONDOK.

Férj és feleség nagy vitában vannak, mikor megérkezik a ház egyik jóbarátja és megkérdi hogy miről van szó.

— A nyaralásról vitázunk — mondja a férj — nem tudjuk, hova lehetne nyaralni menni. Olaszországba nem mehetünk, mert honnan vegyünk lirát, Svájcba nem mehetünk, mert honnan vegyünk frankot, Ausztriába nem mehetünk, mert honnan vegyünk schillinget?

— Hát maradjatok itthon.

— Igen, igen, de honnan vegyünk lelt?

A GÓLYA

És megkérdezték Jakob Jichakot, a siskál szentet:

— A talmud szerint héberül chaszidának hívják a gólyát, ami ájtatos jelent és jószívet. Azért nevezik így, mert a gólya szereti az övét. Ha ez igaz, akkor mondd kérlek, miért sorolják a gólyát mégis a tisztátalan állatok közé?

A rabbi így felelt:

— Azért, mert csak az övét szereti...